

Nyhedsbrev No. 2 – 2020

- **Formanden takkede af**
- **Gang i udbetalingerne ☺**
- **Ventetid på tilsagn ☺**
- **Forenkling venter i den nye programperiode**
- **Afventer forlængelse af LAG-ordningen**
- **Ø-økonomi - en mikro-analyse på vej**

LAG
LOKALE
AKTIONS
GRUPPER

Dato: 16. juli 2020

Formanden takkede af

Som det fremgår af referat og årsberetningen fra 2019, valgte LAG-Bornholms mangeårige formand Jørgen Hammer at gå af som formand. Jørgen var dog indstillet på at fortsætte sit arbejde i bestyrelsen, for derved at bidrage til en sikker overgivelse af sin store erfaring til efterfølgeren, og blev efterfølgende genvalgt til bestyrelsen. Da der til generalforsamlingen ikke umiddelbart var en der stille op som kandidat til formands-/kvindeposten valgte forsamlingen at lade bestyrelsen selv finde sin nye formand/-kvinde. Det kommer til at ske på førstkommande bestyrelsesmøde der er berammet til d. 20. august.

Jørgen blev første gang valgt ind i det der den gang blev kaldt LUIC-Landdistrikt. LUIC (Landbrugets Udviklings- og Innovationscenter) havde siden 1992 været hovedhjørnestenen i det bornholmske LEADER/LAG-program, og i 1999 valgte man at dele LUIC op i to afdelinger: LUIC-Landbrug og LUIC-Landdistrikt. I forbindelse med den øvelse stiftede Jørgen første gang bekendtskab med LAG-verdenen, hvor han siden 2003 og frem til nu har været formand.

Da sekretæren har været med helt siden 1995, har der således været tale om et mangeårigt parløb, som Jørgen (og sekretæren! ☺) med stor glæde og en vis berettiget stolthed kan se tilbage på. LUIC, og siden LAG-Bornholm har været stærkt medvirkende til at Bornholm har opnået stor anerkendelse indenfor såvel sine fødevarer som øens kunsthåndværk. Vi var blandt de første til at bruge begrebet "storry-telling" indenfor fødevarerbranchen. Og øens kunsthåndværkere har været blandt de allerdygtigste indenfor det nogen kalder oplevelsesøkonomi. At vi på Bornholm i den grad også har set de to brancher samarbejde underbygger kun det gode i ét af LEADER-metodens¹ grundstene: At tænke og arbejde tværsektorielt.

Med Jørgen som formand har LAG-Bornholm i alle årene været rimeligt fokuseret i sin indsats. Under hans første formandsperiode udviklede vi en såkaldt "fyrtårnsstrategi" - dvs. en bevist satsning indenfor nogle få "fyrtårne". I den optik har fødevarer og kunsthåndværk i alle årene været blandt "fyrtårnene", og Jørgen har aldrig været i tvivl om, at det er det lange seje træk, der har været afgørende for succeserne. Også på europæisk plan blev der lagt mærke til LAG-Bornholms "fyrtårnsstrategi", hvilket bl.a. kom til udtryk i det europæiske LEADER-magasin i 2008, hvor en stor artikel med titlen "Bornholm is building lighthouses" var udvalgt som eksempel på såkaldt "Best Practice" i

Leader+ best practices

¹ LEADER-metoden har 7 grundstene: Territorial, Partnerskab, Bottom up, Netværk, Innovation, Tværsektoriel og Transnational

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne:
Europa investerer i landdistrikterne

Den Europæiske Union
Den Europæiske
Hav- og Fiskerifond

LEADER/LAG-sammenhæng. Selv om det nu er 12 år siden, så ligger artiklen stadig på det europæiske netværk for landdistriktsudvikling ERND's hjemmeside.

Se artiklen her: https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/leader_best-practices-vol-2.pdf

Gang i udbetalingerne ☺

Erhvervsstyrelsen meddelte for ca. halvanden måned siden, at man nu ville forstærke indsatsen indenfor udbetalinger af tilskud til afsluttede projekter. Kritikken havde længe væltet ned over styrelsen, og ventetiden var efterhånden vokset til noget i retning af 9-12 måneder. I hele programperioden har målsætningen været, at en udbetalings sag max måtte tage 3 mdr. Seneste afsluttede projekt har således fået udbetalt det lovede tilskud indenfor 2 mdr. Desværre er bureaukratiet ikke blevet mindre. Heldigvis ender de fleste med at få udbetalt det fulde lovede beløb – dog først efter at en række mere eller mindre rimelige dokumentationskrav er blevet opfyldt. Enkelte er blevet skåret ned og ovenikøbet sanktioneret grundet manglende opfyldelse af visse krav. Sanktioner opstår hvis man – efter ERST's opfattelse – anmoder om at få mere udbetalt end man juridisk har krav på.

Ventetid på tilsagn ☹

Men... til gengæld er arbejdet med tilsagn til ny-indstillede projekter gået i stå. Ikke ét eneste af LAG-Bornholms indstillede projekter i 2020 har endnu modtaget deres tilsagn fra ERST. 4 projekter indstillet i februar og 11 projekter indstillet i maj måned afventer stadig det endelige tilsagn. Projektholderne har lov til at påbegynde deres projekter, - men det sker for egen regning og risiko (som man siger på EU-sprog). For mange mindre iværksættere kan den risiko være for stor, - og det er bare brand ærgerligt at systemet er så trægt.

Forenkling venter i den nye programperiode

Hvis man skal tro på såvel de europæiske som de nationale myndigheder, så vil der ske mærkbare forenklinger i den kommende programperiode. Der kigges til udlandet for at finde gode eksempler, og der kigges indad for at se hvad der kan gøres for at forenkle administrationen. Det gælder såvel de mange projektholdere som LAG-sekretariatet. Vi krydser alle fingre for at det lykkes. Efter at have deltaget i 4 LAG-perioden, kan sekretæren blot konstatere, at indeværende periode har været den absolut værste af slagsen hvad angår administrative benspænd. Af mange grunde er det bare rigtig svært at sætte "fingeren på skurken". LAG-Bornholm håber inderligt at det lykkes med forenklinger. Vores image har bestemt haft det bedre.

Afventer forlængelse af LAG-perioden

I årets første nyhedsbrev skrev vi at Erhvervsstyrelsen forventer en forlængelse af indeværende programperiode med ét år. Siden har Erhvervsminister Simon Kollerup været ude og sige det samme, - men vi afventer stadig det formelle "GO". Mens vi venter, er der dog heldigvis allerede flere projektholdere der er i gang med at forberede sig til en ny kommende ansøgningsrunde. Fra LAG-sekretariatet kan kun opføres til at gå i gang i rigtig god tid. Tøv ikke med at kontakte sekretariatet allerede i idéfasen. Lad jer ikke skræmme væk for tidligt. Ja – det er lidt besværligt, men pengene er gode når de kommer.

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne:
Europa investerer i landdistrikterne

Den Europæiske Union
Den Europæiske
Hav- og Fiskerifond

Ø-økonomi – en mikro-analyse på vej

LAG-Bornholm har ved seneste ansøgningsrunde indstillet et projekt med titlen: *Opfiskning af tang som lokal proteinkilde* under FLAG-ordningen (den maritime del af LAG'ens udviklingsstrategi). Projektet har til formål, at afprøve om der kan komme en fornuftig forretning ud af at fiske tang ud for Bornholm, ved at blande opfisket og tørret tang i foderet hos øens svineproducenter. Som led i projektet vil CRT (Center for Regional og Turismeforskning) dykke ned i begrebet ø-økonomi. LAG-sekretariatet har ved tidligere lejligheder forsøgt at sætte fokus på begrebet "Ø-økonomi" – især set i lyset af øens efterhånden noget forældede varmeplan fra 2013. I denne opereres med meget store ø-økonomiske gevinster ved etablering af fjernvarme i klippebyerne på nordøstkysten. Siden er varmeplanen stort set 100% effektueret, og det ville være MEGET interessant at få at vide om, de – i varmeplanen - beregnede ø-økonomiske gevinster rent faktisk er opnået. Andre dele af de økonomiske forudsætninger ser ud til at holde stik, - så hvis de ø-økonomiske beregninger også viser sig at holde stik, - så vil der være rigtig meget der taler for, at det bør været et begreb vi i langt højere grad skal anvende fremover. Eksempelvis i forbindelse med det planlagte projekt der handler om den folkeejede kystnære havvindmøllepark. Der kan tænkes mange nye mindre fællesejede investeringsprojekter, som f.eks. initiativet omkring det LAG-støttede projekt ØkoBornholm A/S (se mere her: <https://oekobornholm.dk>), fælles skovrejsningsprojekter, lokale dele-elbils-projekter mm. I tider med minus-renter kombineret med store udfordringer for iværksættere og andre der opererer i "vandkants-Danmark" er det ekstra interessant at undersøge muligheder for alternative investeringsformer. Især vil det være interessant at understøtte det lokale engagement med direkte medejerskab.

Det forpligter – ja – men forpligtelser og medejerskab giver samtidig styrke og forhåbentligt bedre chancer for overlevelse på sigt.

Foto: Sommerlivet... mellem to tårne ligger Tres Hombres der har bragt nye forsyninger af økologiske vine co2-frit fra Frankrig til Bornholm – god sommer ☺

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne:
Europa investerer i landdistrikterne

Den Europæiske Union
Den Europæiske
Hav- og Fiskerifond